

Sygn. akt V CSK 517/17

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa M.S., S.Z., T.M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w B., Prezesowi Sądu
Rejonowego w B. i Prokuratorowi Okręgowemu w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 marca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.
z dnia 8 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa [...] /16,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej powodów do rozpoznania,

2) nie obciąża powodów kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego.

UZASADNIENIE

W związku z wniesieniem przez powodów M.S., S.Z. i T.M. skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej powoduje konieczność poddania jej kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów kwalifikujących do przedstawienia skargi Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ocenę zasadności wniosku powodów o przyjęcie skargi należy poprzedzić uwagą, że z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych wynika, że przeciwko powodom oskarżonym o to, że jako członkowie zorganizowanej grupy przestępczej o charakterze zbrojnym, dopuścili się wielu przestępstw przeciwko mieniu, takich jak oszustwa, kradzieże z włamaniem, paserstwo, kradzieże pojazdów, fałszowanie dokumentów, przez okres kilkunastu lat toczyły się liczne postępowania przygotowawcze i sądowe, zakończone w 2013 i 2014 r. prawomocnymi wyrokami skazującymi powodów na bezwzględne kary pozbawienia wolności w wymiarze od kilku do kilkunastu lat, przy czym powodowie nie składali w toku tych postępowań skarg na przewlekłość postępowania na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.:

Dz.U.2018 r., poz. 75 - dalej. ust. przewl.). Stosownie do art.16 tej ustawy, strona, która nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania zgodnie z art. 5 ust. 1, może dochodzić - na podstawie art. 417 kodeksu cywilnego - naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy. Przepis ten nie stanowi jednak źródła roszczeń o naprawienie szkody wynikłej z przewlekłości postępowania; ich podstawą mogą być w szczególności art. 445 i 448 k.c., stosowane z uwzględnieniem orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego art. 6 ust. 1 i art. 41 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. - Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 25/08, OSNC z 2009 r., nr 9, poz. 127).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący przytoczyli przyczyny kasacyjne wskazane w art. 398⁹ § 1 punkt 1 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i jurysprudencji oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw.

Sformułowane przez skarżących istotne zagadnienie prawne dotyczy tego, czy wieloletni proces karny powoduje możliwość zasądzenia zadośćuczynienia i odszkodowania na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych (art. 23, 24, 488, 417 § 1 k.c.) oraz art. 16 ust. przewl. przy uwzględnieniu art. 2 i 45 Konstytucji i art.2 § 1 pkt 4 k.p.k. oraz czy dopuszczalne jest całkowite przerzucenie ciężaru dowodu na powodów mimo istnienia bezspornej okoliczności, że ponad 15 letni proces jest co najmniej długotrwały, jeśli nie przewlekły ponad standardy demokratyczne przewidziane w demokratycznym państwie prawa. Nie zostało ono uzasadnione w sposób podobny do stosowanego przy przedstawianiu Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, nie publ.). Ponadto do wskazanego problemu Sąd Najwyższy odniósł się już w swoich

orzeczeniach (por. przytoczone wyżej postanowienie z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 25/08, OSNC z 2009 r., nr 9, poz. 127, a także wyrok z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 640/09, OSNC-ZD 2011, nr 1, poz. 4 oraz z dnia 24 września 2015 r., V CSK 741/14, OSNC 2016, nr 7-8, poz. 95). Trzeba też zwrócić uwagę, że Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodów od wyroku Sądu Okręgowego oddalającego powództwo, wskazując, że po pierwsze powodowie nie sprecyzowali, jakich kwot dochodzą tytułem zadośćuczynienia, a jakich tytułem odszkodowania, poprzestając jedynie na ogólnym stwierdzeniu, że domagają się zasądzenia po 100 000 zł na rzecz każdego z nich, po drugie nie wykazali przesłanek deliktowej odpowiedzialności Skarbu Państwa w postaci nieuzasadnionej przebiegiem postępowań karnych ich przewlekłości, zakresu szkody majątkowej usprawiedliwiającej odszkodowanie (którego wysokości powodowie nie sprecyzowali) oraz normalnego związku przyczynowego. Po trzecie nie określili, jakie konkretnie dobra osobiste i w jaki sposób zostały naruszone przez toczące się długotrwałe postępowania karne, a także jakiej krzywdy, usprawiedliwiającej zadośćuczynienie (którego wysokości powodowie nie sprecyzowali), wskutek tego doznali. Powodowie, reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika procesowego, wnieśli pozew o zapłatę łącznie 300 000 zł na ich rzecz w dniu 27 maja 2015 r., a zatem pod rządami aktualnie obowiązujących przepisów postępowania cywilnego, nakładających na powoda określone ciężary procesowe, zwłaszcza ciężar przytoczenia w pozwie wszelkich twierdzeń o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i wszelkich dowodów, zmierzających do udowodnienia tych faktów pod rygorem ich pominięcia w dalszym toku sprawy (art. 207, art. 217 k.p.c.). Sąd Apelacyjny wskazał, że powodowie nie dopełnili tej powinności, co uniemożliwiło merytoryczne rozpoznanie roszczeń powodów.

Skarżący powołali się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, co obligowało do wykazania kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widocznego przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez wnikania w szczegóły sprawy. Przyczyna kasacyjna, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., występuje w sytuacji ewidentnego naruszenia prawa, którego stwierdzenie nie wymaga dokonywania pogłębionej analizy i studiowania akt sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia

22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, nie publ., z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, nie publ., z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, nie publ., z dnia 21 maja 2008 r., nie publ., I UK 11/08 nie publ. oraz z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.). Skarżący nie wykazali jednakże widocznej *prima vista* wadliwości zaskarżonego wyroku, stąd orzeczono, jak w sentencji. Sąd Najwyższy odstąpił od obciążania powodów kosztami postępowania na rzecz pozwanego na podstawie art. 102 k.p.c.

jw

a.ł